

ZDRUŽENIE SLOVENSÝCH SPOTREBITEĽOV ASSOCIATION OF SLOVAK CONSUMERS

Palisády 22, 811 06 Bratislava, ☎/fax+ odkazovač : 02 / 544 11 148, zss@zss.sk www.zss.sk

EURO – PRIESKUM

„Sledovanie kontinuálneho vývoja spotrebiteľských cien na Slovensku pri prechode na euro“

Priebežná správa k projektu spotrebiteľského monitoringu cien k 30.11. 2008

V mesiaci júli 2008 zahájilo Združenie slovenských spotrebiteľov v spolupráci so siedmimi občianskymi spotrebiteľskými organizáciami: s Regionálnym združením spotrebiteľov Regionspot N. Zámky, ZSS-Klubom združenia spotrebiteľov regiónu Zvolen, ZSS-Ochrana spotrebiteľa Oravy, ZSS-Združením spotrebiteľov Považia a západného Slovenska, ZSS – SOZOS – Košice, Asociáciou spotrebiteľov Slovenska a Slovenským združením ochrany práv pacientov a spotrebiteľov, ďalej so Združením Informačných a poradenských centier mladých v SR a Jednotou dôchodcov na Slovensku „Sledovanie kontinuálneho vývoja spotrebiteľských cien na Slovensku pri prechode na euro“ - EURO – PRIESKUM.

Na základe konzultácií so zástupcami MH SR, NBS a ŠÚ SR, priebežných správ a ďalších poznatkov – vrátane podnetov zo správy EK a MH SR, anketárov a spotrebiteľov z regiónov - koordinačná pracovná skupina projektu po schválení vedením ZSS, uskutočnila plynulú obmenu ďalších 7 % monitorovaných obchodov a prevádzkarní služieb a oproti východiskovej základnej vzorke došlo už spolu k obmene 26 % predajní a prevádzok. Celkovo bolo k 30.11.2008 monitorovaných 692 maloobchodných predajní a prevádzok služieb a v kvalitatívnych sondách ďalších 368 predajní potravinárskeho a spotrebného tovaru a prevádzkach poskytovateľov služieb.

V novembri sa realizovali plánované 2 monitoriny. V poradí 9. monitoring sa uskutočnil 10. – 11.11.2008 v 33 okresoch a 65 monitorovacích miestach, pričom bol uskutočnený záznam cien v 306 predajniach potravinárskeho tovaru, v 104 predajniach spotrebného tovaru a 110 prevádzkach stravovacích a ubytovacích služieb – spolu v 520 obchodných zariadeniach. V 12 obchodných zariadeniach (2,3 % sledovaných zariadení) odmietli poverení pracovníci spolu 9 anketárom overiť záznam cien.

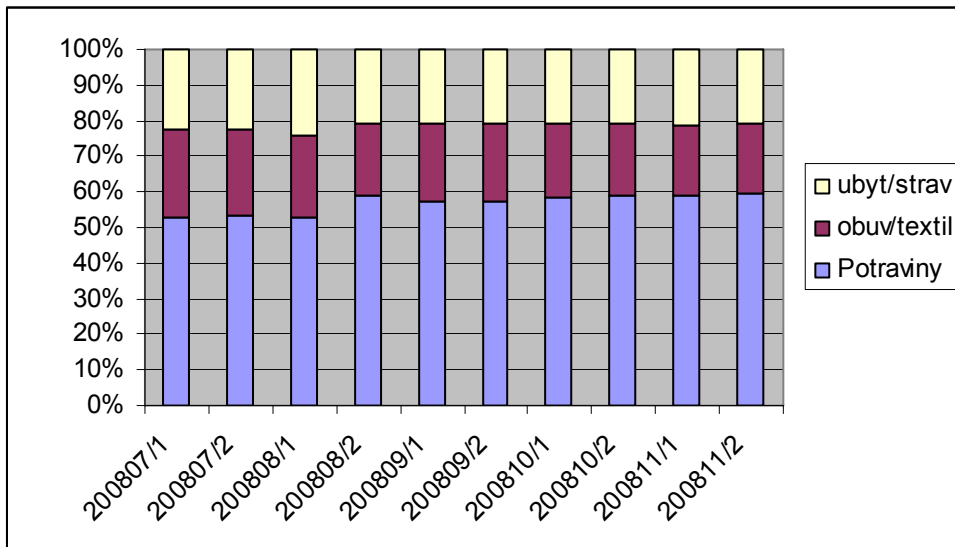
Ďalší 10. monitoring sa uskutočnil 25. - 26.11.2008 v 34 okresoch a 68 monitorovacích miestach, pričom bol uskutočnený záznam cien v 316 predajniach potravinárskeho tovaru, v 105 predajniach spotrebného tovaru a 112 prevádzkach stravovacích a ubytovacích služieb – spolu v 533 obchodných zariadeniach. V 11 obchodných zariadeniach (2,06 % sledovaných zariadení) odmietli poverení pracovníci spolu 9 anketárom overiť záznam cien.

Prehľad monitorovaných predajní a prevádzok

Tovarové skupiny, služby				
Monitoring	Potraviny	obuv/textil	ubyt/strav	SPOLU
200807/1	225	104	96	425
200807/2	258	117	109	484
200808/1	227	101	104	432
200808/2	296	103	104	503
200809/1	298	112	109	519
200809/2	302	114	111	527
200810/1	302	106	107	515
200810/2	311	107	110	528
200811/1	306	104	110	520
200811/2	316	105	112	533

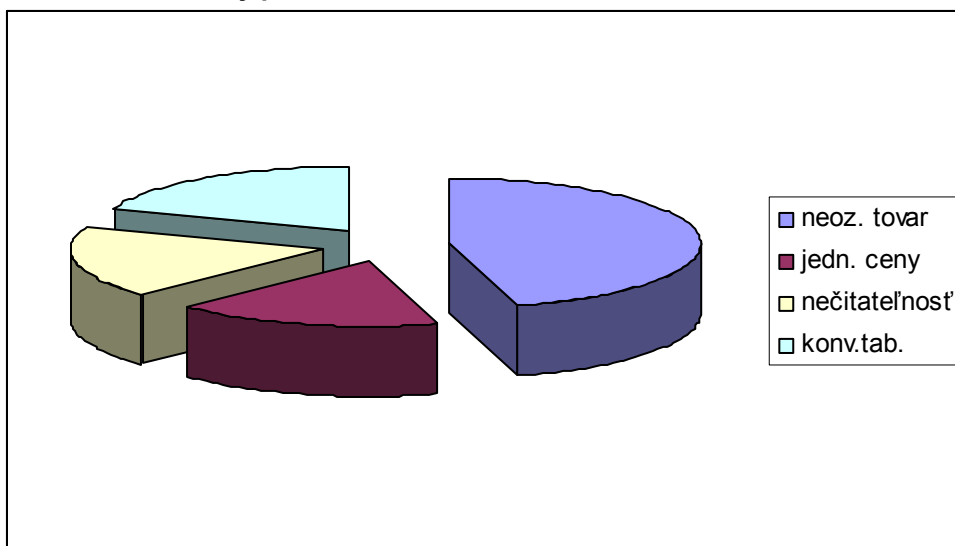
Ako ukazuje Graf 1, podiel predajní potravín na celkovo monitorovaných prevádzkach sa stabilizoval na 60 % skúmaného súboru. V mesiaci november bol dosiahnutý aj najvyšší počet monitorovaných obchodov a prevádzkarní služieb.

Podiel jednotlivých typov monitorovaných predajní a prevádzok – Graf 1

Pri zázname cien v priebehu prvého a druhého novembrového monitoringu zistili anketári celkom 719 nedostatkov predovšetkým v nedostatočne označovanom tovare (327), absencii jednotkových cien (125), zníženej čitateľnosti dopisovaných EURO cien (129) a v niektorých malých prevádzkach hlavne na vidieku chýbali konvergentné tabuľky cenových hodnôt (138). Toto zastúpenie znázorňuje Graf 2. Z tohto počtu bolo ešte za prítomnosti anketárov odstránených 338 nedostatkov.

Zistené nedostatky podľa druhu – Graf 2

K doteraz získaným údajom môžeme uviesť tieto zachytené tendencie (s vedomím skutočnosti, že vyhodnocovaním tendencií sú poverené iné organizácie):

- Ako sme opakovane spomenuli v predchádzajúcich správach, cenový nárast niektorých sledovaných položiek potravinárskeho tovaru sa „pribrzdil“ – dokonca aj zastavil alebo znížil (vzhľadom k vývoju v 1. polroku 2008): múka, chlieb, mlieko, syry, jedlý olej, ap.

Cenový vývoj niektorých položiek podľa krajov:

kraj	Pšeničná múka polohrubá výber 1 kg Označenie monitoringu	Rozpätie	
		Minimálna cena skk	Maximálna cena skk
PO	200807/1	10,9	15,9
	200807/2	10,9	15,9
	200811/1	12,9	15,9
	200811/2	11,9	15,9
Celkom z PO		10,9	18,9

BA	200807/1	15,9	17,5
	200807/2	12,9	18,9
	200811/1	11,9	18,9
	200811/2	12,9	18,9
Celkom z BA		11,9	18,9
BB	200807/1	14,9	18,9
	200807/2	12,9	18,9
	200811/1	11,9	18,9
	200811/1	11,9	18,9
Celkom z BB		11,9	18,9
KE	200807/1	12,9	16,5
	200807/2	11,9	18,9
	200811/1	9,9	18,9
	200811/2	11,9	18,9
Celkom z KE		9,9	18,9
NR	200807/2	12,9	18,9
	200811/1	9,3	18
	200811/2	12,9	18,9
Celkom z NR		9,3	18,9
TN	200807/2	9,9	18,5
	200811/1	9,9	18
	200811/2	11,9	18,9
Celkom z TN		9,9	18,9
TT	200807/1	13,9	16,5
	200807/2	13,9	19,9
	200811/1	9,9	17,5
	200811/2	12,9	19,9
Celkom z TT		9,9	19,9
ZA	200807/1	14,9	19,5
	200807/2	12,9	19,5
	200811/1	9,9	18,9
	200811/2	12,9	17,9
Celkom z ZA		9,9	19,9

SR - spolu	9,3	19,9
-------------------	------------	-------------

Po celé sledované obdobie sa ceny múky pohybujú medzi 10 – 20 SKK na celom území Slovenska v tom istom rozpätí, pričom prechodný pokles spôsobujú akciové ceny.

Chlieb tmavý. ražný 1 kg		Rozpätie	
kraj	Označenie monitoringu	Minimálna cena skk	Maximálna cena skk
PO	200807/1	26,9	38,9
	200807/2	26,9	38,78
	200811/1	26,9	48,9
	200811/2	26,9	39,9
Celkom z PO		26,9	48,9
BA	200807/1	24,9	42,9
	200807/2	21,9	59,6
	200811/1	36,58	77,6
	200811/2	36,58	78,5
Celkom z BA		21,9	89,75
BB	200807/1	29,9	37,4
	200807/2	25,58	39
	200811/1	25,9	74,75
	200811/2	25,9	75,11
Celkom z BB		19,9	75,11
KE	200807/1	25,9	50,89
	200807/2	25,9	48,72
	200811/1	27,5	44,22
	200811/1	27,5	47,94

Celkom z KE		20,4	50,89
NR	200807/2	13,9	60
	200811/1	25,9	45
	200811/2	25,9	49
Celkom z NR		13,9	80
TN	200807/2	14,5	45,14
	200811/1	29,9	60,23
	200811/2	21,5	61,38
Celkom z TN		14,5	61,38
TT	200807/1	29,9	38,9
	200807/2	31	49,8
	200811/1	32,5	40,9
	200811/2	32,5	42,87
Celkom z TT		29,9	78,75
ZA	200807/1	28,9	64,2
	200807/2	26,5	51
	200811/1	26,1	63,6
	200811/1	26,1	63,9
Celkom z ZA		23,5	64,2
SR - spolu		13,9	89,75

U cien chleba zaznamenavame podstatne vacšie rozpätie medzi minimálnymi a maximálnymi cenami (porovnaním s múkou) a odlišný vývoj sa prejavuje aj v krajoch. Vyššie ceny sú častejšie v okresoch Bratislavského a Banskobystrického kraja a nižšie v okresoch Trnavského, Prešovského a Košického kraja. Preto v náš osobitný dôraz zameriavame na sledovanie cien chleba i u ďalších druhov z ponúkaného sortimentu, kde zaznamenavame ešte väčší cenový rozdiel medzi min a max cenami.

Jedlý olej 1 l		Rozpätie	
kraj	Označenie monitoringu	Minimálna cena skk	Maximálna cena skk
PO	200807/1	56,9	69,9
	200807/2	44,9	69,9
	200811/1	38,9	69,9
	200811/2	36,9	67,9
	Celkom z PO	36,9	74,9
BA	200807/1	62,9	67,9
	200807/2	60,9	74,9
	200811/1	59,9	87,9
	200811/2	62,9	87,9
Celkom z BA		59,9	87,9
BB	200807/1	54,9	69,9
	200807/2	46,9	69,9
	200811/1	38,9	75
	200811/2	38,9	72,9
Celkom z BB		38,9	75
KE	200807/1	38,9	62,9
	200807/2	39,9	69,9
	200811/1	38,9	69,9
	200811/2	54,9	76,5
Celkom z KE		38,9	76,5
NR	200807/2	46,9	105
	200811/1	38,9	105
	200811/2	46,5	105
Celkom z NR		38,9	105
TN	200807/2	38	69,9
	200811/1	39,9	79

	200811/2	39,9	79
Celkom z TN		33,9	79
TT	200807/1	39,9	65,9
	200807/2	44,9	72,9
	200811/1	49,9	70,25
	200811/2	52,9	73,5
Celkom z TT		39,9	75,1
ZA	200807/1	59	70,5
	200807/2	51	69,1
	200811/1	50,9	95
	200811/2	47,5	75,4
Celkom z ZA		44,9	75,4
SR - spolu		33,9	105

Tak isto u cien jedlého oleja zaznamenávame väčšie rozpätie medzi minimálnymi a maximálnymi cenami a vývoj v krajoch sa prejavuje rozdielne. Vyššie ceny sú častejšie v okresoch Bratislavského a Nitrianskeho kraja a nižšie v okresoch Trenčianskeho, Prešovského a Košického kraja.

Duálne zobrazovanie, kde sme pri monitoringu zaznamenali, že dochádzalo k postupnému rozširovaniu – kedy podiel takto označeného tovaru predstavoval ešte v septembri cca 80 % monitorovaných prevádzok, ale v súčasnosti až na nepatrné výnimky (predovšetkým v niektorých obciach okresov východného Slovenska) je už takmer 100 %.

V reštauračných službách zaznamenávajú anketári naďalej rast cien, aj keď jeho tempo už asi kulminovalo na prelomu októbra a novembra. Veľké cenové odchýlky od republikového priemeru dostatočne presvedčivo naznačujú neodôvodnené zvyšovanie, ale toto nie je preukázateľné, že by súviselo s prechodom na EURO. Preto okrem priameho oslovovania nekorektných podnikateľov - aktivisti našich regionálnych centier upozorňujú spotrebiteľov v miestnych prostriedkoch masovej komunikácie (rozhlasových a televíznych reláciách, miestnej tlači ap.) na prevádzky, kde sú služby cenovo nákladnejšie, ale ich kvalita týmto cenám neodpovedá.

V týždňoch od 10.11. do 14.11.2008 a od 24.11. do 28.11.2008 boli vykonané ďalšie 2 kvalitatívne sondy:

- potraviny (mliečne a mäsové výrobky) – 32 položiek v 327 predajniach, ktoré nie sú totožné s monitorovanými.
- ďalšia v poradí 4. kvalitatívna sonda – ZDRAVOTNÍCKE A POISŤOVACIE SLUŽBY– v spolu v 187 lekárniach a poisťovniach sledované ceny vybraných služieb - spolu 25 položiek.

Získané výstupy budú osobitne vyhodnotené v budúcej priebežnej správe.

Na základe doteraz zistených údajov o cenách a ich vývoji a porovnaním s kritériami na zaradenie kandidátov na tzv. čiernu listinu – nebol ku dňu 30.11.2008 zaradený na verejný zoznam žiadny podnikateľský subjekt a ani žiadna sledovaná prevádzka.

Prípady neodôvodnene zvýšených cien sa prešetrujú, komunikuje sa s jednotlivými podnikateľmi, aby ich prípadné zaradenie na tzv. čiernu listinu bolo korektné a odôvodnené.

Podrobnejšie výstupy z monitoringu nájdete na www.pravaspotrebitela.sk a www.zss.sk.

Správu spracoval: Josef Lounek, I. podpredseda Rady ZSS a koordinátor projektu EURO-prieskum

V Bratislave 3.12.2008